5 kop.

VENDA SÕELSEPP

TARGASTI TEHTUD

SISUKORD

VENDA SOELSEPP

TARGASTI TEHTUD

JOONISTANUD SILVI VÄLJAL

TALLINN · KIRJASTUS „EESTI RAAMAT" · 1985

VANAEMA OOKEANI SÜNNIPÄEV

Ühel sügisõhtul oli Pärnu lahest vesi kadunud. Kollane liivapõhi valendas nii kaugele, kui silm ulatus. Hakka astuma ja mine või jalgsi Kihnu. Paadid ja laevad poolupakil liiva peal, ei saa edasi ega tagasi. Keset lahte sügavamates kohtades ainult niipaljukest vett, et kalad lausa kuivale ei jää.

Käisid inimesed, vaatasid ja imestasid, et mis lugu see ometi on. Ei osanud keegi ära arvata. Ja alles mõne aja pärast, siis, kui laht jälle vett täis oli, selgus nii ääri-veeri, mis lugu see oli olnud.

Vanaema Ookean oli kuskilt välja uurinud, et temal tuleb sünnipäev. Ja mitte mingisugune harilik sünnipäev, vaid juubelisünnipäev. Tema sai sellel sügispäeval täpselt igivanaks. Niisugust tähtsat päeva pühitsetakse aga alati suurejooneliselt ja ega vanaema Ookeangi ennast teistest halvemaks pidanud. Ta otsustas suure sünnipäevapeo korraldada ja saatis kõigile oma lastele, lastelastele, lastelastelastele ja nende lastele peokutsed. Kalad, linnud ja tuuled kandsid kutsed laiali kõikidele maailma meredele, lahtedele, väinadele, fjordidele ja rannasoppidele. Ka Pärnu laht sai peokutse ja nõnda siis rändas ta oma igivana esiema, vana kulupäise Ookeani sünnipäevale.

Oli seal juubelipeol alles koos suur suguvõsa: suured ja väikesed mered, tormised ja vaiksed lahed, laiad ja kitsad väinad, kõrgete kaljukallastega uhked fjordid. Kõlasid seal kohisevad laulud ja peeti tormavaid kõnesid. Tantsisid suured ja väikesed lained, tuiskas valget vahtu, uljalt möllasid ulguveed, mühisesid orkaanid ja tormasid taifuunid. Igaüks tõi tervitusi omamoodi ja soovis igivanale esiemale Ookeanile jõudu ja pikka iga. Vanaema küsis igaühelt, kes ta on ja kust pärit, sest kust võis tema kõiki oma häid külalisi mäletada ja teada.

Kui oli küllalt pidutsetud ja lõbutsetud, kohises vanaema Ookean:

„Tänan teid, mu lapsed, ja ka teid, võõrad mered — Valge, Must, Punane ja Kollane meri, et leidsite vanakese jaoks aega."

laineid ja hakkasid mühisema:

„Kuidas võõrad? Oleme ju sinu lapselapsed."

Vanaema Ookean vangutas valgelakalist pead ja lausus:

„Minu lapsed on kõik sinised. Ei ole meie suures ja vanas suguseltsis ühtegi teist värvi merd."

„Aga meie oleme ju ka ometi sinu suguvõsast."

„Millega te saate seda tõestada?" küsis nüüd vanaema Ookean. Neli merd mõtlesid veidi aega ja siis pajatas Valge meri:

„Mina olen ärkvel talv läbi ega heida puhkama. Siis kui teised mered kinni külmuvad ja magavad, kannan mina ikka laevu. Valgeks on mind hakatud kutsuma arvatavasti sellepärast, et suurema osa aastast on kõik mu kaldad lumega kaetud ja mu mustadel rannakaljudel on peas valged lumemütsid."

Vanaema Ookean ei ütelnud selle jutu peale midagi, vaid küsis Kollaselt merelt:

„Aga mis on sinul enda kohta pajatada?"

„Mina," lausus Kollane meri, „olen oma nime saanud sellest, et mu vesi on kollane savist, mida jõed minusse kannavad. Ja hiina kalurid, keda ma toidan ja kes oma laevadega minul sõidavad, on kollase nahaga."

Ka selle selgituse peale ei lausunud vanaema Ookean midagi, vaid pöördus hoopis Musta mere poole:

„Mida sina enda kohta ütled?"

„Mina," alustas Must meri, „olen seda nime juba kaua aega kandnud sellepärast, et sügisöödel on taevas minu kohal süsimust. Kalurite ja kaubavedajate vastu olen ma aga niisama helde kui teisedki mered ja minu laevateed ühendavad paljusid maid."

Ka nüüd ei lausunud vanaema Ookean midagi, vaid küsis Punaselt merelt:

„Aga sina? Mida sina kostad?"

Ja Punane meri jutustas:

„Miks mind õieti on hakatud Punaseks mereks kutsuma, seda ei oska ma isegi täpselt seletada. Võib-olla sellepärast, et mu voogudes ujuvad imeilusad erepunased kalad. Või ehk sellepärast, et mu kallastel elavad töökad inimesed, kes kannavad punaseid mütse ja harivad maad kollase ja punaka liivaga kõrbe serval. Ja mina aitan neid inimesi, nagu oskan."

Nüüd lõi vanaema Ookeani tuhandekortsuline pale rõõmsalt särama ja ta lausus:

„Teie jutustustest sai mulle selgeks, et ka teie olete minu lapselapsed. Ja see, et te ei nimeta end siniseks, ei tähenda midagi. Teie teod on selged ja sinised nagu ühel õigel merel kunagi. — Nüüd aga, lapsed, on pidutsetud küllalt, teil igaühel seisab pikk teekond ees. Asuge nüüd kähku teele, et hommikuks oleksite igaüks jälle omas kodus. Head teed teile, mu tublid lapsed! Head teed!"

Ning hommikuks oli Pärnu laht jälle vett täis nagu ennegi...

KOLME VEE VAEN

Ükskord ammu-ammu läksid meri, jõgi ja järv omavahel kõvasti pahuksisse. Enne seda aga elasid nad sõbralikult kõrvuti. Millest see tüli tekkis, seda ei tea enam keegi, aga ühel päeval lausunud järv pahaselt merele:

„Mitte tilkagi oma head magedat vett ei saada ma enam sulle. Mis kasu ma sellest saan? Et sa ütleksid mulle aitähki — kus sellega! Kibe ja mõru olid sa ennegi, ainult minu vesi aitas su elu mahedamaks muuta. Aga nüüd saa hakkama, kuidas tahad. Võid minna nii mõruks, kui sulle meeldib, minul pole sellest sooja ega külma."

Meri aga mühisenud vihaselt vastu:

„Hoia endale oma mage ja lääge vesi! Ei taha mina seda, südame ajab pahaks. Aga ma tahaksin näha, millest sina elama hakkad: ei lase mina enam tilkagi oma vett ära aurata. Ja pole siis ka ei pilvi ega vihma. Küll sa varsti kuivad."

Jõgi kuulas nende riidu pealt. Tema oli jälle pahane mõlema peale ja ta sulises:

„Mina aga ei taha enam teid kumbagi orjata. Olen küllalt järve vett merre kandnud ja mere kalu järve aidanud. Mis ma sellest tulu olen saanud? Elage nüüd ise, kuidas oskate, minu peale ärge enam lootke!"

Ja nii hakkasid nad igaüks omaette elama.

Elasid aasta, elasid teise ja veel mõnikümmend aastat pealegauba. Esialgu oli päris tore: igaüks iseoma peremees, elad ainult seendale, teed, mida ise tahad, arvestad ainult oma soove ja

tahtmisi. Aga pikapeale hakkasid nad märkama, et midagi on nagu korrast ära. Et kõik nagu pole nii, nagu peaks olema. Märkasid küll, aga polnud kelleltki küsida, miks see kõik sedaviisi on.

Ükskord tuli merekaldale inimene. Ja meri sosistas kohe:

„Ütle, miks pole minus enam kalu? Miks on kõik minus nagu surnud ja miks ei sõida mu voogudel enam kiired laevad?"

Inimene ei ütelnud midagi, vaid hakkas mööda jõekallast ülespoole astuma. Siis sosistas jõgi omakorda:

„Miks ei lendle minu kohal enam sinised kiilid ja miks on mul sängis nii kitsas? Kuhu kadusid koprad, kes enne tammi ehitasid ja vett paisutasid? Ja miks näen ma nii vähe päikest?"

Aga ka jõe küsimustele ei vastanud inimene midagi, vaid aina jätkas oma teekonda järve poole. Järv küsis inimeselt:

„Miks lendasid linnud ära mu kaldasaludest ja miks on metsloomade joogirajad mu kallastel rohtu kasvanud?"

Alles nüüd vastas inimene. Ta ütles järvele:

„Sellepärast, et su vesi seisab. Sa oled nii mage, et su endagi süda sellest iiveldab ja sa hakkad juba lehkama. Vaata, kui täis oled sa vetikaid ja kulleseid. Kes niisugust vett juua tahab?"

Kallast mööda allapoole minnes ütles inimene jõele:

„Sina aga oled seismisest kõntsa kasvanud, su säng on pori täis valgunud, sest et sa päevade kaupa aina pikutad, ja kõrkjate tagant ei näe sa loomulikult päikest."

Ning merekaldale jõudes lausus inimene merele:

„Sinus ei ole aga sellepärast kalu, et oled üksiolemisest nii kibestunud: peale mõrude ja soolaste sõnade ei oska sa ju mitte midagi öelda."

„Mis me peame siis ette võtma, et asi paraneks ja kõik oleks nagu ennegi?" küsisid meri, jõgi ja järv.

„Mõtelge ise," vastas inimene selle peale.

Mõtlesid ja mõtlesid vihavaenlased, põrnitsesid ja nohisesid veel mõnda aega, aga siis võtsid aru pähe ja leppisid ära. Ning varsti pöördusid linnud tagasi järvekalda saludesse ja kongussarvelised põdrad ja kepslevad hirved hakkasid jälle oma joogiradasid tallama. Jõe kohal sädelesid taas sinikuldsed kiilid ning meres hakkasid kalad päikese loojangul lupsu lööma. Ja valged purjed sõitsid üsna kalda äärde, kaugel silmapiiril aga oli nüüd tihtipeale näha ruttavate ja raskes lastis laevade suitsuvinet.

KÕIGE TUGEVAM

Kaua-kaua olid loomad ja linnud elanud Siberi kohavas taigas ja ääretus tundras, aga kes on nendest kõige tugevam, selle üle ei olnud nad kunagi aru pidanud ega teadnud seda. Et aga alati oli vaja teada, kes on kõige tugevam, siis kogunesid nad ükskord kokku selle üle nõu pidama. Ja et öökull oli juba tol ajal tuntud oma suure tarkuse poolest, siis hakkas ta vahekohtunikuks ja nõupidamise juhatajaks. Ta istus kõrgele puuoksale, ajas silmad hästi suureks ja huikas valju häälega:

„Uhhuu! Valige igaüks endale vastane ja võidelge! Kes teise võidab, see ongi kõige tugevam ja sellele peavad kõik teised alluma. Mina ise ei võitle, sest mina olen tark. Kõige targem."

Loomad ja linnud olid selle ettepanekuga nõus. Nad hakkasid igaüks endale vastast valima. Karu valis põdra, hunt hirve, rebane jänese, nirk orava, kull rabakana ja nõnda edasi. Igaüks leidis endale vastase...

Järgmisel päeval kogunesid kõik jälle metsalagendikule öökulli juurde kokku. See küsis:

„Kes keda võitis?"

„Mina võitsin põdra," mõmises karu.

„On see õige?" küsis öökull põdralt.

„See on õige, tema võitis minu," ägas lonkav põder.

Ja öökull huikas valjusti igasse külge:

„Uhhuu! Karu on kõige tugevam loom!"

Aga hunt, rebane, nirk, kull ja teised tõstsid seda kuuldes suurt kära ja hakkasid nurisema.

„Aga mina võitsin ju hirve," hüüdis hunt.

„Mina jänese," haukus rebane.

„Mina olen kõige tugevam lind," kiljus kull.

„Uhhuu!" huikas öökull ja ta silmad läksid veelgi suuremaks, kui nad enne olid, „siin on nähtavasti midagi kahe silma vahele jäänud. See küsimus tuleb kiiresti lahendada."

Ja ta keerutas oma pead kolm korda kaela otsas ringi ning vahtis hoolega, et leida seda, mis tema arvates oli jäänud kahe silma vahele. Aga peale oma kõvera noka ei avastanud ta seal midagi.

Sel kaugel hallil ajal elas Siberis veel meie praeguse elevandi

esivanem mammut, kes oli elevandist tubli tüki maad suurem. Mammut seisis rahulikult nagu tohutu suur hall kaljurahn teiste loomade seas ja vaikis. Temal peatuski öökulli pilk:

„Aga sina, mammut, keda sina võitsid?"

Et mammut nii koletult suur oli, siis käis ka tema mõtlemine ja otsustamine väga aeglaselt. Möödus enne kenake hulk aega, kui ta jõudis vastata:

„Mina polegi võidelnud."

„Uhhuu!" hüüdis nüüd öökull uhkelt. „Näete, milles on asi — mammut polegi võidelnud. Pool küsimust ongi sellega lahendatud: mammut peab võitlema. Aga vaat kellega — see on küsimuse teine pool. See tuleb veel lahendada."

Kuid sealsamas lendaski küsimuse teine pool piristades öökullist mööda. See teine pool küsimust oli nooruke sääsepõngerjas. Ja kuna küsimuse mõlemad pooled olid korraga kohal, otsustas tark öökull küsimuse korraga lahendada, milleks ta huikas:

„Hei, sääsepõnn, pea kinni! Kas oled juba võidelnud kõige tugevama nime peale?"

„Mina ei tea, mis tähendab võitlema," pirises sääsepõngerjas. „Mina olen ainult neli tundi vana, aga seda sõna õpetatakse meile alles kuuendal tunnil."

„Uhhuu! Sa oled erakordselt tark sääsk, seepärast luban sul seda õppida juba praegu," lausus öökull. „Mine ja võitle mammutiga."

Ning sealsamas hakkaski öökull kahevõitlust korraldama. Ta seadis loomad ja linnud ringi ümber metsalagendiku, mammuti ühte ja sääse teise lagendiku serva, ja kui vastased olid kohal, kamandas:

„Valmis olla! Liikuge keskpaiga poole! Läks lahti!"

Ja vastased hakkasidki keskpaiga poole liikuma, kus nad ka kohtusid. Algas suur heitlus mammuti ja sääse vahel taiga kõige tugevama nime peale.

Mammut vehkis londiga ja põrnitses ning jõllitas enda ümber, aga et ta nii tohutult suur oli, siis ei seletanud tema silm sellist pisikest olendit kui sääsk. Ta ajas küll silmad pungi, vahtis sõjakalt enda ümber ja keerutas lonti, et kohata kallaletormavat vaenlast, kuid kedagi ei olnud silmapiiril näha.

Sääsele omakorda oli mammut jälle nõnda mõõtmatult suur, et

ta ei näinud otsa, äärt ega silmapiiri, vaid tema ees kõrgus lihtsalt lõputu pruunjashall karvane müür, kus iga karv oli jäme nagu metsapuu. Nõnda ta siis lendaski vaenlase otsingul mööda seda müüri aina edasi ja edasi, kaugemale ja kõrgemale. Lõpuks jõudis ta londiotsani, tundis, et on väsinud ja näljane, istus maha ja torkas nõela lonti, et sealt paar tilka verd imeda. Londiots on aga mammutil kõige õrnem koht, ja kui nüüd mammut tundis seal valusat torget, ehmus ta hirmsasti ja mõistis kohe, et seal ongi vaenlane ja sealt algaski kallaletung. Et ta aga mitte kedagi ei näinud ja valu sellele vaatamata londiotsas jätkus, siis sattus mammut varsti paanikasse. Ta arvas, et vaenlane on nähtamatu. Ent kuidas sa võitled nähtamatu vaenlasega? See ei ole võimalik, arvas mammut, vehkis siiski veel mõnda aega vaprasti londiga, siis aga leidis, et vastupanu on mõttetu, ja hüüdis:

„Annan alla, annan alla, sina oled tugevam!"

Seda kuulsid kõik loomad ja öökull kuulutas pidulikult otsuse:

„Sääsk on kõige tugevam! Ja mina kõige targem!"

Ning saigi sääsk nõndaviisi taiga ja tundra valitsejaks. Kaua, väga kaua valitseb ta, juba palju tuhandeid aastaid. Selle aja jooksul on mammuti sugu maa pealt kadunud, aga sääsk valitseb ikka veel. Ega ta teisi loomi suurte maksudega ei koorma — võtab ainult mõne piisa verd. Ja poleks viga midagi, kui ta üksi oleks — mis see mõni piisk siis ära ei ole. Aga tema suguvõsa on nii arvukas, et üheltki alamalt ei jää maks mitmekordselt sisse nõudmata. Kihisevate parvedena laskuvad ta onu-, tädi-, lelle-, venna-, õe- ja igasugused muud pojad ja tütred igale elavale olevusele ja muudkui tahavad aga lõivu saada. Terved põdrakarjad põgenevad tema suguvõsa eest ja isegi vana pulstunudkarvaline karu püüab pakku pageda.

Sääsk on tõeline Siberi hirmuvalitseja.

Aga nüüd paistab, et tema valitsemisajale hakkab lõpp kätte jõudma. Tema vastu on astunud enneolematult tugev vastane — inimene. Mitte londi ja kihvadega, oh ei, vaid lennukite ja kemikaalidega tõrjutakse kunagist ja enamikes kohtades veel praegustki Siberi hirmuvalitsejat ikka kaugemale asustamatuisse soodesse ja rabadesse.

APRILLINALI

Tol kaugel-kaugel ajal polnud elevantidel veel pikka lonti ja kaelkirjakud olid üsna hariliku lühikese kaelaga. Nimedki olid nendel siis alles Ele ja Kirjak. Elede ja Kirjakute pered elasid üheskoos paljude teiste loomadega soojas Aafrikas. Toitu jätkus kõigile külluses ja mingisuguseid erakorralisi sündmusi ei olnud. Kõik oli rahulik kuni selle saatusliku 1. aprillini, millest meil nüüd juttu tuleb.

Elepoeg oli pääsukestelt, kes siin igal aastal puhkusel käisid, kuulnud, et kaugel põhja pool tehakse igal aastal 1. aprillil niisugust nalja, et narritatakse üksteist ja keegi ei tohi selle peale vihastuda ega vihastugi. Elepoeg oli väga vallatu ja talle meeldis kangesti teisi narritada, ehkki ema seda ei lubanud ja Elepojaga selle pärast tihti tõreles. Kui Elepoeg nüüd kuulis, et aastas on üks terve pikk niisugune päev, millal võib teisi karistamatult narritada nii palju kui süda lustib, rõõmustas ta väga ja otsustas oma parimat sõpra ja mängukaaslast Kirjakutütart järgmisel 1. aprillil narritada terve päev läbi, hommikust õhtuni. Selleks mõtles ta aegsasti välja terve hulga igasuguseid vigureid ja vempe, mis ta kõik pidi sellel päeval välja mängima, ja jäi siis kannatamatult ootama 1. aprilli.

Küll läks aeg kole pikkamisi edasi, aina venis ja venis. Elepoeg ei jõudnud kuidagi ära oodata seda toredat päeva. Ta oli juba peaaegu lootust kaotamas, aga siis lõpuks saabus 1. aprill. Kohe hommikul jooksis Elepoeg oma sõbra Kirjakutütre juurde ja hüüdis:

„Tule jõe äärde mängima!"

Nad valisid mängupaigaks varjulise lagendiku jõekäänakus. Algul mängisid nad tükk aega põõsastes peitust ja jooksid võidu, siis aga hüüdis Elepoeg äkki ehmunult:

„Oi, vaata, sealt põõsaste tagant tuleb lõvi!"

Kirjakutütar ehmus koledasti ja püüdis üle põõsaste piiluda, venitades kaela pikaks, sest põõsad olid kõrged, aga ei näinud kedagi.

„Aprill! Pikk nina!" hüüdis Elepoeg, ja kuna ta ei saanud sõrmi harali ajada ja pikka nina näidata, nagu seda põhja pool pidi tehtama, sest et tal on sõrmede asemel varbad ja needki töntsid ja ümmargused nagu kartulimugulad, siis haaras ta oma nina otsast kinni ja muudkui venitas.

pahaseks ja nad mängisid nüüd mõnda aega rahulikult. Siis aga hüüdis Elepoeg äkki jälle:

„Oi, vaata, seal pillirootukas luurab ju krokodill!"

Kirjakutütar püüdis nüüd üle pillirootuka vaadata ja sirutas kaela üha pikemaks, aga Elepoeg kilkas rõõmu pärast:

„Aprill, aprill, pikk nina!"

Ning jälle venitas ta oma nina.

Ja nõnda nad selle äreva päeva kahekesi õhtule said — üks aina narritas ja teine iga kord uskus. Üks venitas nina ja teine kaela, sest leopard, panter, tiiger, hunt ja igasugused muud kurjad kiskjad tuli ju ära hüüda ja läbi väriseda.

Õhtuks, kui päike loojuma hakkas ja nad koju tulid, oli Elepoja nina venitamisest ja aprillitamisest nii pikk, nagu ta praegugi on, ja Kirjakutütrel kael sirutamisest niisama sihvakas, nagu me seda tänapäevalgi näeme.

Küll olid vaesed emad ehmunud ja lõid jalgu kokku, kui oma armsaid lapsukesi niisugusel kujul nägid.

„Sa heldene aeg, kuidas sa välja näed!" kiljatas Eleema. „Mis sinuga ometi juhtunud on: nina pikk nagu mastivant? Sa oled ju päris elevant!"

Ja Kirjakuema hüüdis omakorda:

„Armas laps, mis sinu kaelaga on juhtunud? Sa oled ju päris kaelkirjak!"

Aga parata polnud enam midagi: kuidas oli, nii ka jäi, kas tahad või ei. Ja sellest peale hakkasidki elevandid sündima pikkade londidega ning kaelkirjakud sihvakate, saledate kaeltega. Ning sellisteks on nad jäänud tänapäevanigi, meenutades oma hiiglapikkade, väljavenitatud kehaliikmetega toda kauget esimest aprilli.

TARGASTI TEHTUD

Kord olid siilid ja ämblikud mingi tühise asja pärast kangesti pahuksisse läinud. Siilipere, kes elas all tammejuurte vahel, ei võinud silmaotsaski sallida ämblikuperet, kelle eluase oli ülal, okste vahel. Kus aga kokku sattusid, seal oli riid lahti.

Ükskord märkas öökull, et siilipapa lippab ringi katkiste pükstega. Päev, teine, kolmas, juba nädal — aga vanamehe püksid muutuvad ikka räbalamaks.

„Miks sa oma pükse ära ei lapi?" küsis öökull viimaks siililt.

„Po-po-pole niiti," pobises siilivanamees vihaselt.

Paar päeva hiljem nägi öökull, et ka ämblikueide seelik on lõhki. Ta küsis:

„Miks sa lõhkise seelikuga käid?"

„Ei ole nõela," kähistas ämblikueit tigedalt.

Aga kuuldus vaenust kahe korruse elanike vahel oli mööda metsa laiali läinud ja kõik ootasid põnevusega, millega see tüli lõpeb.

„Oot-oot," mõtles öökull, „küll ma teid õpetan vaenu pidama." Ja ta ütles ämblikueidele:

„Tühja nüüd sellest, et su seelik lõhki on — kui sa ainult kuulda saad, mis lood allkorrusel sünnivad, unustad rõõmu pärast kohe oma lõhkise seeliku. Sa mõtle vaid: siilivanamehel on püksid katki, aga lappida ei saa, sest tal pole niiti. Nõelu on rohkem kui tarvis, aga näe, niiti pole! Tore lugu, eks ole?"

Ja ta lendas minema. Varsti kohtas ta siilivanameest ja ütles:

„Kas sa ka tead, mis nali seal ülakorrusel on? Ei tea? Ämblikueit käib ringi lõhkise seelikuga nagu kaltsunadi, aga parandada ei saa, sest tal pole nõela. Niiti on rohkem kui tarvis, aga nõela ei ole. Tore lugu, kas pole?"

Ja öökull lendas kohe minema.

Ämblikueit naeris kahjurõõmust kähinal ja siilivanamees pobistas parastavalt habemesse. Talv aga läheneb ja puhus vinge tuul. Mõne päeva pärast nad enam nii väga ei naernud, sest külm tikkus vägisi kallale. Ja veel nädal hiljem laskus ämblikueit raske südamega alumisele korrusele, koputas vihavaenlase uksele ja lausus:

„Kuule, naaber, häda ei anna häbeneda. Anna mulle kümmekond nõela kümne rulli niidi vastu. Külm on tulemas..."

Aga sitsvanamees oli targem. Ta mõtles veidi aega ja vastas siis:

„Ei, kulla naaber. Annan sulle ühe nõela, sina anna mulle aga üks rull niiti. Muidu, kui jälle juhtume riidu minema, peame liiga kaua vaenu pidama..."

„Uhhuu!" hüüdis öökull, kui ta sellest loost oli kuulda saanud. „Targasti tehtud, väga targasti tehtud!"

KAKS VÄIKEST TARKA

Soojal kevadpäeval kepsles varss metsa ääres aasal, lõi eest ja tagant üles, jooksis traavi ja proovis galoppi, painutas kaela rõngasse, vehkis sabatuustakuga ja tegi igasuguseid imevigureid, mis aga pähe tulid. Tal oli väga hea meel heledast päikesest, värskest mahlakast rohust, kõige enam aga sellest, et emal oli puhkepäev ja ta sõi siinsamas lähedal ning puhkas nädalasest tööst.

Äkki märkas varss telefonitraadil musta kuue ja valge vestiga lindu. Varss pidurdas järsult, ajas esijalad harki ja vaatas suurisilmi ilusat lindu. Viimaks küsis ta:

„Kes sa oled?"

„Mina olen pääsuke," vastas ilus lind.

„Pääsuke? Mina ei ole sind enne näinud. Aga mida sa oskad?" küsis varss edasi. „Kas sa oskad tagant üles lüüa?"

„Ei," naeris pääsuke, „seda ma ei oska. Mul polegi, millega tagant üles lüüa. Aga ma oskan siit Egiptusesse lennata ja sealt jälle tagasi tulla."

„Ih-hah-haa!" naeris varss heleda häälega, „vaat mul ka asja! Mina oskan emaga koos siia tulla ja õhtul koju tagasi minna. Aga ütle, kas sa koormat vedada oskad?"

„Oskan. Kogu oma pesa ehitusmaterjali vean ma ise kohale ja pesa ehitan ka ise valmis."

„Kas sa vead ka suuri koormaid?" päris varss edasi.

„Iga kord terve nokatäie."

„Ih-hah-haa!" kilkas varss jälle. „Aga vaat kus minu ema veab ka alles koormaid — nii-ii suu-uuri," ja varss näitas jalgadega vehkides ja silmi pungitades, kui suuri koormaid tema ema veab ja kui rasked need on. Kui aga pääsuke selle peale midagi ei vastanud, küsis varss edasi:

„Aga miks sina minult ei küsi, kes mina olen?"

„Ma tean seda küsimatagi: sa oled väike varss. Möödunud kevadel, kui ma istusin samal traadil, sind siin aasal veel ei olnud."

Nii targa vastuse peale ei osanud varss nüüd enam midagi kosta. Ta liigutas kõrvu, pööritas silmi, kraapis jalaga maad ja näksis mõne rohulible. Siis läks ta meel nukraks ja ta lausus tasakesi:

„Küll oled sina ikka tark, aga ise oled ometi nii väike. Sa tead vist küll kõiki maailmaasju. Sa tead isegi seda, mida möödunud aastal veel ei olnud. Mina aga olen nii rumal, et ei tea sedagi, mis sellel aastal kõik on... Millal mina küll nii targaks saan?"

„Noo-noo, pole viga, pole viga. Küllap sinagi kasvad ja saad targaks," lohutas pääsuke.

Nendest headest sõnadest muutus varsa meel jälle rõõmsamaks. Ta tahtis nüüd näidata, et ta polegi nii väga rumal, ja et tal oli varuks üks kangesti kaval mõistatus, siis otsustas ta sellega lagedale tulla ja proovida, kas pääsuke oskab selle ära arvata. Nii ta siis lausus:

„Kui sa nii tark oled, siis oskad kindlasti ka mõistatusi lahendada. Mul ongi üks varuks: mõista, mõista, mis see on:

Ise jooksen aasal traavi,
aga kabjad on mul kraavis."

Pääsuke mõtles veidi, siis aga vangutas pead:

„Vidiit, noh, see ei ole küll võimalik."

„Ih-hah-haa, on küll, on küll," kilkas nüüd varss heast meelest, nii et mets vastu rõkkas. „Mine ja vaata!"

Pääsuke tõusiski lendu, lendas kiiresti kraavi kohale, liugles noolena üle kraavi ja minuti pärast oli traadil tagasi.

„Vidiit, ongi võimalik, on jah, on jah võimalik!" sädistas ta rõõmsalt ja üllatunult, ja ütles siis varsale:

„Ka minul on üks mõistatus: mõista, mõista, mis see on:

Ise lendan pealpool pilvi,
aga nurm on täis mu silmi."

Varss mõtles, keeras pea viltu, aga ei osanud kuidagiviisi ära arvata, mis see niisugune peaks olema. Seepärast ta ütles:

„Vidiit, on jah, on jah," vidistas pääsuke. „Mine ja vaata ise, mine ja vaata, vidiit."

Ja varss vaataski hoolega ringi ning varsti nägi ta, et pääsukesel on õigus. Ja ta hüüdis rõõmsalt:

„Ih-hah-haa, on küll võimalik, see on tõepoolest täpipealt nii!"

Ning peenejalgsel varsal, kes polnud veel oma koplist kaugemale saanud, ja musta kuuega pääsukesel, kes oli mitu korda Egiptuses käinud, neil mõlemal oli kangesti hea meel, et nad olid teineteise mõistatuse ära lahendanud ja et nad mõlemad on nii väga targad.

Kuid proovime nüüd meiegi ära arvata, mida nägi pääsuke kraavis ja varss nurmel. Mida nad seal nägid?

TULEVAL SÜGISEL NÄEME

Aianurga rahulik elu oli häiritud: eile öösel oli loodrina tuntud juuslangilööja Kapsaussi Kusti auväärsele mõttetargale Targo Kapsapeale suure augu sisse närinud. Ta oli otse värskelt teolt tabatud ja nüüd arutasid aianurga elanikud, mida ette võtta. Pikkade vaidluste järel otsustati kohut pidada ja Kustile teenitud karistus määrata.

Kohtuniku valimisega tekkisid raskused. Mõned pooldasid laialt tuntud ja aianurgakuulsat raskekaallast Jõnn Kõrvitsat, aga teised jälle vaidlesid vastu. Luuletaja Roosa Moonipea ütles:

„Jõnn Kõrvits on küll paks ja raske, samuti on tal palju kuulsust, aga kahjuks on ta seest tühi ja tal puudub tuum. Minu arvates sobib kohtunikuks palju paremini Raivo Rõikajuur, sest temas on küllalt mõrudust muidusööjate vastu."

Raivo Rõikajuur valitigi pärast pikki vaidlusi kohtunikuks. Nüüd olid kõik asjaosalised koos ja kohus võis alata. Helistati kolm korda kurekella ja kohtunik hüüdis:

„Tooge Kapsaussi Kusti sisse!"

Valvurist vendade Võhumõõkade vahel lonkiski Kusti sisse. Nende järel marssis valvsalt leitnant Lõvilõug, valmis iga hetk

[...]valma, kui Kusti peaks tegema katset [...] kuklakarvad sorakil ja roheline habemetutt lõua otsas. Ta tahtis kohe lösakile vajuda, aga kohtunik käratas:

„Ära sa siin lösuta midagi! Seisa püsti! Kuidas nimi!"

„Häh, nagu te ise ei teaks... Olen ju August Kapsauss."

„Elukoht?"

„Elan suure kivi all, sest raudkivid on mu lemmikroog..."

„Vasta ainult küsimustele. Sinu lemmikroa juurde tuleme omal ajal. Jutusta, mis sa tegid möödunud ööl," põrutas kohtunik.

Kapsaussi Kusti nihutas pükse, haigutas ja maigutas ja hakkas siis venitades seletama:

„Noh, tead, sain eile õhtul kokku vana tuttava Teodor Teoga, igavese venivillemiga. Tema ütles, et lähme Targo Kapsapeale külla, et ajame veidi juttu. Mina ei tahtnud alguses minna, aga et mul on pehme süda ja nõrk iseloom, siis andsin järele ja läksin. Kui kohale jõudsime, magas Targo Kapsapea juba. Mina ütlesin, et läki tagasi, aga kus Teodor — kõhvitses, kõhvitses natuke aega, aga siis kärtsti hambad sisse... Küll mina teda keelasin ja keelasin, aga tema muudkui järas. Minu seedeorganid ei võta üleüldse niisugust toitu vastu, nii et mina ei saa selles asjas üldsegi süüdi olla. Aga minu arvates on see Kapsapea isand ise kõige rohkem süüdi: kes käsib nii vara ja nii raskesti magada. — Noh, siis tuli kohale üks patrull ja tegi protokolli, aga Teodori pani nahka... Aga kõik see oli Teodori süü, ei tahaks küll kadunukesest halba rääkida..."

„Kas see on kõik?" küsis kohtunik.

„Kõik," vastas Kapsaussi Kusti.

„Kahjukannataja Targo Kapsapea, mis teil on öelda selle asja kohta?" küsis kohtunik.

Targo Kapsapea seletas:

„Olin eile õhtul väga väsinud pingerikkast mõttetööst. Olin nimelt terve pika päeva juurelnud sügavamõttelise küsimuse kallal: miks on öö keskelt süsimust ja päev helevalge, aga algus ja lõpp on neil mõlemal ühtemoodi hallid ja nii kavalasti seatud, et mitte keegi ei saa aru, kus on päeva lõpp või kus öö algus... Ja siis mõtlesin ma veel selle üle, et miks ei võiks ma kasvada peenral hapuna, aga pärast tünnis värskeks minna... Jäin väga raskesti magama, ja seda kasutasid ära isikliku kasu saamise eesmärgil August Kapsauss ja tuntud venivillem Teodor Tigu. Siin on mul

lisi vigastusi pähe augu söömise teel, ja siin on auk, palun väga, võite sõrme sisse pista..."

„Kutsuge sisse tunnistaja Jõnn Kõrvits," käskis kohtunik, kui kahjukannataja oli lõpetanud.

Raskekaallane Jõnn Kõrvits tuligi ähkides ja maa müdisedes. Kohtunik küsis temalt:

„Teie elate Targo Kapsapea naabruses. Kas teie nägite, kuidas see lugu oli?"

Raskekaallane Jõnn Kõrvits, kes oli sügavalt, kuni oma kõmiseva kõhuõõnsuse keskpaigani haavunud sellest, et teda kohtunikuks ei valitud, ei soovinud trotsiks üldse mitte midagi tunnistada. Ta kõmises nagu tõrrepõhjast:

„Pole minul aega vahtida ega jahtida igasuguste lipitud-lapitud mõttetarkadega. Kes neil kallal on või kes kallalt ära läheb, kust mina seda tean. Pole ma midagi näinud ega kuulnud... Mina pean hästi sööma ja end igasuguste ärrituste eest hoidma — ainult siis suudan püsida rekordkaalus. Nüüd aga lubage mul magama minna."

Ega saadudki sellelt tunnistajalt rohkem midagi teada. Ei jäänud üle muud kui välja kutsuda uus tunnistaja. Selleks oli Kiiss Kass või Kass Kiiss, sest mitte keegi, sealhulgas ka asjaosaline ise, ei teadnud täpselt või umbkaudugi, kumb on ta ees- või kumb perekonnanimi. See tuntud ööhulkur ütles silmi kissitades ja haigutades, et tema läinud küll mööda Kapsapeast, aga olnud väga elavas situhoos ühe hiirega ega polevat seepärast midagi kahtlast märganud.

Kohtunik oli lausa kitsikuses. Lase või Kusti lahti, sest pole ühtegi tunnistajat. Kapsaussi Kusti juba irvitaski laia lõuaga.

Siis aga hakkas peenra otsast kostma heledahäälset kisa:

„Hei, kohtunik, kuula minu tunnistust. Mina olen Peter Sell, elukutseline supijuur. Mina klaarin ka selle teie supi siin ära. Lugu oli nii: läksin parajasti mööda Targo Kapsapeast — aga oli juba üsna pime —, kui kuulsin, et keegi matsutab ja krõmpsutab kusagil launis ebaviisaka moega. Kuulan hoolega — matsutamine tuleb Kapsapea poolt. Mõtlen: ega nii haritud mõttetark ometi sedaviisi matsuta. Astun lähemale — ja ennäe! sealt vahibki mulle ühest august vastu vana tuttav pale — Kapsaussi Kusti. Ning seal kõrval teises augus — ei keegi muu kui Teodor Tigu. Hakkasin neid

sinavendi hurjutama, aga kus nemad! Mina sõna, aga nemad kolm vastu. Noh, ei aidanud siis muud, kui kutsusin patrulli välja. See lendaski ruttu kohale, koostas protokolligi, ent see oli üks hirmus range ja äge kuldnokk, ja kui Teodor Tigu hakkas liiga palju vastu seletama, pani see kuldnokk Teodori nahka. Vaat see ongi kõik, mis ma oma silmaga nägin ja kõrvaga kuulsin."

„Selge!" hüüdis nüüd kohtunik. „Noh, Kusti, kas ütled ikka veel, et sööd ainult raudkive ja et Teodor on kõiges süüdi?"

Kapsaussi Kusti nägi, et tagasiajamine ei aita. Seepärast hakkas ta haledasti vingerdama, laskis end hästi lössi vajuda, ajas moka töllakile ja silmad niiskeks ning lalises haleda häälega:

„Olen süüdi teie kõikide ees, kallid kamraadid ja ühepeenrapoisid. Saan täiesti aru oma süü suurusest. Tegelikult olen mina hea poiss, aga Teodor meelitas mind sellele halvale teele. Määrake mulle karistus, ainult ärge ajage mind aiast välja. Laske mul alustada uut elu, karistage rangelt, laske mul nukkuda terveks pikaks külmaks ja karmiks talveks. Kannatan kõik välja, olen söömata ja üksinduses, ja annan ausõna, et kevadel olen hoopis uus olend. Ma ei puuduta siis enam ühtegi kapsast hambaotsagagi. Uskuge mind see viimane kord veel..."

Siis läks kohus otsust tegema...

...Oh kohtunik, kohtunik. Sinul, Raivo Rõikajuur, on mõrudust muidusööjate vastu, aga on sul ka muidu tarka mõistust? Mis otsuse sa teed? Kas sa lased Kapsaussi Kustil nukkuda kogu pikaks talveks ja saada uueks olevuseks? Mõtle enne hästi järele.

Tuleval sügisel näeme, kas su otsus oli õige või mitte.

Tuleval sügisel näeme.

LUGU VARBLASERÜBLIKUST PLIRTSUST

Plirts oli väike sasitud, sirtsuv-särtsuv ja hirmus uudishimulik varblaserüblik. Igale poole teda jätkus ja kõikjale pidi tema oma nokka toppima. Emalt sai ta ühtepuhku võtta ja muud ei kuulnudki:

„No mis sa peaksid aina rahmeldama, Plirts! Millal sulle küll ükskord mõistus pähe tuleb? Ole ometi nagu teised varblasepoisid! Küll on sinuga igavene häda..."

Aga Plirtsule mõjusid need manitsused väga lühikeseks ajaks. Tema lihtsalt ei saanud teistmoodi olla. Tema pidi hommikust õhtuni rahmeldama ja midagi otsima. Mida nimelt, seda ei kujutanud ta enamasti isegi endale päris selgesti ette. Aga ta pidi.

Ühel päeval lendas Plirts avatud aknast sisse. Aga sisse lendas ta seepärast, et toast kostis imelikku surinat ja vurinat, ja kuidagi ei ole võimalik niisugusel juhul jätta avatud aknast sisse lendamata.

Toas nägi Plirts hulka mitmes pikas reas istuvaid naisi. Igaühe ees oli imelik surisev ja vurisev riistapuu. Plirts istus aknalauale ja jäi, pea viltu, ühte temast paari sammu kaugusel olevat surisejat uurima.

„Lind," mõtles Plirts, kui ta mõnda aega oli imelikku olevust ja tema tegevust jälginud. „Vuristab, nagu tahaks lendu tõusta, aga tiibu pole näha. Ju ta sellepärast ei tõusegi. Ja mida ta oma pika ja terava nokaga nii kiiresti nokib? Teri pole ka näha... Igatahes on ta mingi veider lind, see on kindel."

Sel silmapilgul jäi võõras lind vait, tema juures istuv naine tõusis ja läks ära. Vurr! oli Plirts kohe võõra linnu kukil ja säutsus:

„Mis lind sa oled? Kas suur varblane?"

„Mina olen õmblusmasin," vastas teine.

„Pole kuulnud niisugust lindu. Aga mida sa nii kiiresti nokid?"

„Õmblen riiet."

„Kas see on maitsev? Ja kuidas seda ühes kohas nii palju on, et sa edasi ei hüppagi?" päris Plirts jälle.

„Sellel pole üldsegi maiku. Ja ta jookseb ise minu juurde, nii et mul pole tarviski edasi hüpata," selgitas õmblusmasin.

„Ohhoo," ütles Plirts kadedalt, „vaat kus alles vahva lugu. Ja miks sa niimoodi vuristad, aga lendu ei tõuse? Kas poisid on su tiivad vigaseks visanud?"

„Mul polegi tiibu. Milleks mulle need? Mul on rattad sees ja need vurisevad niimoodi," selgitas jälle õmblusmasin.

Plirts tahtis nüüd edasi pärida, mis asjad need rattad on, kuidas nad tema sisse said ja miks nad seal vurisevad, aga parajasti siis tuli naine tagasi. Plirts kartis ja vurtsatas aknast välja.

Nüüd oli Plirtsul mõtlemist. Iga päevaga hakkas ta õmblusmasinat üha enam kadestama. Küll oleks ikka vahva sedaviisi valjusti vuristada ja nokaga nii kiiresti taguda, et maailm silme ees siiruviiruliseks muutuks. Ja riie muudkui aga lendaks ta alt läbi, tema

seisaks ühel kohal paigal ja need salapärased rattad ta sees aina vuriseksid...

Plirts oli teotahet ja energiat ääreni täis varblasepoiss. Ta ei armastanud kaua ega viljatult unistada. Ja tema otsus valmis kiiresti: kui ei olda õmblusmasin, siis võib selleks saada. Vuristada ta oskas ja tänasest päevast peale ta enam ei nokkinud, vaid õmbles. Õmbles kärbseid, õmbles teri, kirsse ja sõstraid. Alguses püüdis ta ka riiet õmmelda. Selleks lendas ta nööril kuivavale voodilinale ja hakkas seda nokaga taguma, nii mis jõudis, aga et riie ise tema alt läbi jooksma ei hakanud, vaid üsna rahulikult tuules laperdas, ja et tal ka mingisugust maiku polnud, siis leidis Plirts, et hoopis huvitavam ja nokapärasem on sõstraid ja kirsse õmmelda. Nii ta siis ka tegi. Esialgu ootas ta, et kirsid, sõstrad ja kärbsed ise tema juurde tuleksid, aga et need nähtavasti ei kavatsenud niisugust käiku ette võtta, siis tuli Plirtsul siiski nende juurde minna.

Nõnda möödus palju lõbusaid ja huvitavaid päevi. Õmblusmasin Plirts aina õmbles: vuristas tiibadega elu eest ja tagus nokaga nii kiiresti, et kaelakont kange... Kuni ühel hommikul...

Ühel hommikul, kui valge kraega kass Ints oma tavaliselt öiselt jalutuskäigult koju pöördus, sattus ta läbi aia minnes iseäralikule vaatepildile. Madalal sõstraoksal istus sasitud sulgedega varblaseklutt väga veidra tegevuse juures: ta vehkis meeletult tiibadega ja vurises nagu väike mootor ning pea käis tal nii kiiresti üles-alla, et marjakobar oli silmapilguga läbi ja varblane tagus tühja rootsu, kuni seegi oli sootumaks kadunud. Kass Ints jäi imestunult seda nalja eemalt kaema. Kunagi varem polnud ta midagi selletaolist näinud.

„See on küll üks nupust nikastunud varblaseklutt," arvas Ints. Ta ei osanud esialgu sellest veidrast varblasest rohkem midagi arvata, aga veidi aega ta tegevust jälginud, hakkas Ints tasahiljukesi ligemale hiilima, endamisi arutades:

„Noh, ja mis siis, kui on nupust natuke nikastunud. Las olla pealegi. Panen ta nahka, sest pole kuulda olnud, et väheke veidraid varblasi ei tohi süüa või et nad normaalsetest halvemini maitseksid või seedimisele kahju teeksid. Ja pean ma siis just tingimata teistele kassidele seletama, et see hommikul nahkapandud varblane oli natuke napakas..."

Ja ta hiilis vaikselt ikka lähemale.

Plirts oli aga samal ajal nii suures õmblemise tuhinas, et ei märganud midagi. Lehepuru lendas ta ümber.

Ints lähenes vaikselt.

Plirts õmbles edasi.

Ints oli päris lähedal.

Plirts õmbles täie hooga.

Ints hüppas.

Ja siiski oli Plirts oma säutsuva noka teravast otsast kuni viimase sasitud sabasuleni ehtne varblane, aga mitte õmblusmasin. Plirts võis õmmelda, vuristada, unistada ja saja muud liiki narrusega hakkama saada, aga see väike valvel olev haldjas, mis istub iga varblase peas, mis vahib välja iga varblase silmanurgast, seesama oli ka nüüd valvel. Noki, keksi, lenda, käratse — aga pea ümbrust silmas!

Nii et parajasti siis, kui Ints hüppas, nägi teda „õmblusmasin" Plirts ja samal hetkel lendas varblasepoiss Plirts nagu nool oksalt õhku. Ints patsatas põõsasse, jäi pika ninaga ja hiilis pettunult minema.

Plirts aga istus kõrge pirnipuu ladvas ja oli esialgu natuke ehmunud. Ainult esialgu. Üsna peagi hakkas ta aga hoopis valjemini sirtsuma-särtsuma.

Pärast seda juhtumit jäi Plirtsu õmblusmasina-vaimustus tublisti vähemaks. Kuid Plirts poleks olnud Plirts, kui ta poleks varsti hakanud huvi tundma millegi muu vastu. Ja nõnda ei maksa siis sugugi imestada, et kui linnas hakati ühte tänavat asfalteerima, võis Plirtsu ühtepuhku näha sealsamas tööjärje kõrval kuumas tolmus lösutamas. Ta soputas tiibu, vihtles end kuuma liivaga ja aina vahtis suurisilmi kõike ümberringi toimuvat. Tema olemisest võis nõnda aru saada, et ta oleks tahtnud olla näiteks kas mürisev teerull või segu vedav isekallutaja.

Jah, seda oleks võinud arvata. Aga tegelikult ei meelitanud Plirtsu seekord ei see ega teine. Temal oli hoopis eriskummaline soov. Täiesti Plirtsu kohane.

Tema tahtis olla hoopis — asfalt!

Ja-jah, ärge imestage sugugi — asfalt!

Ta treenis. Proovis, et kuidas välja tuleb, kui ollakse asfalt. Ei olnud vigagi. Lamamine tuli üsna hästi välja: tiivad ja kael ja saba — kõik losakile ja hästi vastu maad. Just nii, nagu peab. Just

kui asfalt. Aga vaat selle kõige tähtsamaga, mille pärast Plirts nii väga tahtis asfalt olla, mis talle asfaldi juures kõige enam meeldis, vaat sellega ei saanud ta kuidagiviisi hakkama. Kuidas ta ka ei püüdnud, kuidas ei ponnistanud, kuid tee mis tahad, midagi ei tulnud välja. Mitte kuidagiviisi ei tulnud temast suitsu...

Aga noh, ka ilma suitsuta oli hea lesida kuumas liivas ja lasta end paitada kuumal päikesel.

KONSIILIUM

Suur konn Libelle Kvaak losutas tiigi kaldal morni näoga, kui sinna jooksis vihaselt podisedes siil Mütmüt Soss. „Tere" asemel podises ta:

„Hüvasti, Libelle! Ela hästi! Uputan enda ära."

„Ela sinagi hästi. Head uppumist!" krooksatas Libelle Kvaak.

Mütmüt Soss plumpsatas vette, mulistas ja pladistas, läkastas ja puristas seal hea tüki aega, siis ronis kaldale tagasi. Podises vihaselt:

„Niru tiik on sul. Kehv lomp. Vesi on külm ja läheb kurku. Proovi ennast sihukesse viletsasse loiku ära uputada. Siin võib veel surmagi saada, kui ettevaatamatu oled. Sihukesed tiigid peaks üleüldse ära keelatama."

Libelle Kvaak vaatas tüdinult Mütmüt Sossi ja lausus:

„Narr. Küsinud enne minult, kas siin üldse saabki ennast uputada. Ma oleksin sulle ütelnud... Aga muudkui kohe heast peast vette... Selles tiigis ei saagi ennast üldse uputada. Ma olen mitu korda proovinud — ei upu ära. Kas arvad, et ma põleks ennast ära uputanud, kui see oleks võimalik olnud?"

„Aga miks sina siis tahad ennast uputada?" küsis siil.

„Miks, miks... Sellepärast, et ma kellelegi ei meeldi. Igaüks ütleb: va konn! Mis elu see niisugune ka on... Aga miks sina ennast uputada tahad?"

„Mind jälle ei karda keegi. Ikka — ah kui armas siilike ja oh mis kena siilike! Ajan küll okkad turri ja podisen, aga selle peale ainult naerdakse."

„Sant lugu," lausus Libelle Kvaak, „aga elama peab. Seda asja peaks lähemalt uurima."

Mütmüt Soss mõtles veidi ja ütles siis:

„Peaks jah. Moodustame õige niisuguse komisjoni ehk konsiiliumi ja lähme siis laia maailma otsima, ehk leidub keegi, kellele sina meeldid ja kes mind kardab."

Ning konn ja siil moodustasidki konsiiliumi ja läksid laia maailma.

Käisid, käisid, kuni ühel päeval nägid aasal vasikat. Läksid vasika juurde ja Libelle Kvaak küsis:

„Kuule, vasikas, kas ma meeldin sulle?"

Vasikas vaatas, mokk töllakil, laperdas kõrvadega ja möögis:

„Mmööö, tuhkagi sa ei meeldi. Mulle meeldib teise vasikaga võidu joosta, vaat mis mulle meeldib."

„Aga kas sa mind kardad?" küsis Mütmüt Soss.

„Ei tea, mis sust karta," vastas vasikas. „Mina kardan uut väravat, vaat sealt ei julge ma sisse minna. Küll ma teen igal õhtul märulit..."

Pettunult läks konsiilium edasi. Mõne aja pärast nägid nad ühe põõsa kõrval paari paljaid jalgu. Need olid laiskvorsti jalad, laiskvorst ise norskas põõsa all magada. Konn küsis jalgadelt:

„Jalad, kas ma meeldin teile?"

„Mis sus meeldivat on?" vastasid jalad. „Meile meeldib sedasi lesida ja päikese käes varbaid liigutada. See on väga meeldiv tegevus."

Siis küsis siil:

„Aga kas te mind kardate?"

„Mis sust karta, me oleme teravate kividega harjunud. Aga vaat õrna kõdi varba vahelt, seda me kardame pöörasel kombel."

Veel enam pettunult rändas konsiilium edasi.

Ühel päeval nägid nad pika varrega päevalille.

„Kas ma meeldin sulle?" küsis Libelle Kvaak.

„Üldse mitte," vastas päevalill ja pööras oma laia ümmarguse näo konna poole. „Mulle meeldib päikesele silma vaadata."

„Aga kas sa mind kardad?" küsis Mütmüt Soss.

„Milleks?" vastas päevalill. „Mis sina mulle teha võid? Mina kardan varblasi, nemad võivad mu tühjaks nokkida. Oi, kuidas ma neid kardan!"

Konsiilium oli väga pettunud ja halvas tujus. Siis jõudis pikkamisi kätte sügis ja Libelle Kvaak tegi ettepaneku:

„Kevad on sügisest targem. Teeme nüüd talveks vaheaja. Lähme ja magame end välja, kevadel hakkame uue hooga pihta!"

Nõnda nad tegidki. Libelle Kvaak puges tiigipõhja mudasse, Mütmüt Sossil oli oma soe pesa, kus ta uinus pikaks talveks.

...Ühel sumedal kevadõhtul, kui päike oli juba loojunud, aga taevas õhetas veel läänes, kui õhus oli natuke mõrkjat kütisesuitsu ja tiigilt tõusis kerget valget udu ning kostis konnade summutatud krooksumist, seisid teine teisel pool pulkaeda tüdruk ja poiss ning vestlesid.

„Eks ole tore see konnade kontsert, minule kangesti meeldib. Ma ei kujuta endale kevadet ilma selle armsa õhtulauluta ettegi. Kas sulle ka meeldib?" küsis tüdruk.

„Meeldib," vastas poiss.

„Oi, aga mis seal sahistab?" hüüatas tüdruk äkki ehmunult. „Küll on õudne, ma kardan..."

„See on siil," vastas poiss, „teda pole vaja karta."

„Olgu pealegi," vaidles tüdruk vastu, „aga kui ta sedasi järsku pimedas sahistab, ikkagi ajab hirmu peale."

Konsiilium, sest tema see oligi, kes põõsa all mullustes lehtedes krabistas, seades end öökorterisse, oli vait. Siis ütles Libelle Kvaak tasa:

„Noh, hüvasti siis, Mütmüt. Ma siis lähen pealegi. Tiigi poole. Mul on ka hea lauluhääl."

„Hüvasti, Libelle," vastas Mütmüt Soss, „mine, mine! Mina aga jään siia, õhtuti põõsaste alla krabistama. Siin on hea olla..."

Nõnda lagunes konsiilium.

Kevadöö pimenes. Oli soe ja vaikne, kased lõhnasid ja tiigi poolt tuli mitmehäälset ja kõrvupaitavat konnade krooksumist, mis oli mahe ja rahustav ja ühtlasi erutav nagu kevad ise. Ühe põõsa alt aianurgast kostis aga aeg-ajalt tasast mulluste lehtede krabinat...

KUI KURGIL JÄI KURK HAIGEKS

Oli hallaöö. Kurk külmetas peenral tugevasti ja tal jäi kurk haigeks. Ta pani mantli selga, mässis salli ümber haige kurgu ja läks linna. Astus arsti ukse taha, koputas ja küsis:

„Tere. Vabandage, kas teie võite aidata, kui kurk on haige?"

Arst vaatas imestunult: ukse taga seisab suur kõver kurk, kael kinni mähitud, ja räägib kähiseva häälega. Ennekuulmatu lugu! Arst vastas:

„Te olete vist valesse kohta sattunud. Ma pole õppinud kurke arstima. Olen kurguarst."

„Oi, kui tore," rõõmustas Kurk, „siis olen just õigesse kohta juhtunud — mul nimelt valutabki kurk."

„Kuid ma ju ütlesin, et ma pole kurgiarst, vaid kurguarst."

„Noh, ja ongi hea — mul on just nimelt kurk haige."

„Tähendab, teil on keegi tuttav Kurk haige, ja teie tulite temale abi kutsuma," arutles arst.

„Ah ei! Mul on üksainus kurk, minu isiklik kurk, ja see ongi haige," muutus Kurk juba kannatamatuks.

„Imelik," pomises arst endamisi, „sellel rääkival Kurgil on nähtavasti kusagil oma individuaalmajapidamine ja aed ning ta peab seal täielikus orjuses kedagi teist Kurki. Ega ta muidu saaks rääkida isiklikust kurgist, just nagu mõni orjapidaja. „Mis haigus tal on, kas hakkab hapuks minema?" küsis ta siis valjusti.

„Ei," vaidles Kurk vastu, „minu oma kurk on haige ja hapuks ei mõtle ma veel hoopiski minna. Olen veel täiesti värske ja noorusik ja karastan end igal hommikul kastega. Aga mu kurk on haige, näete aaa-aaa-aaa..." Ja Kurk ajas suu lahti.

„Näe imet," naeris nüüd arst, „või Kurgil ka kurk ja see veel haige. Etskae imet! Siis sellestsamast ta kogu aeg pajataski, ja mina ei saanud aru. Jah, näe, kurk punetabki..."

„Mis-mis!" ehmus sellest nüüd jälle Kurk. „Ei või olla. Kogu aeg olen roheline olnud, kuidas ma siis nüüd äkki punane olen? Ega ma mõni tomat ole!"

„Mitte teie pole punane, kurk on punane."

„Mina olengi ju Kurk."

„Nojah, teie olete Kurk ja teie kurk punetabki."

„Minul pole mingit kurki, olen eluaeg poissmees olnud, elan üksi ja pole hoopiski mitte punane. Olen täiesti roheline."

„No mis te siis minu juurde otsisite," ütles arst, keda see haige Kurgiga jauramine pikapeale tüütama hakkas. „Kui te roheline olete, olge siis rahuga edasi, ja kui teil on soov siniseks või siiruviiruliseks muutuda, siis otsige abi mõnelt agronoomilt."

Nüüd sai ka Kurk pahaseks:

„Mis arst te üleüldse olete, kui ei tea sedagi, mis teha, kui kurk valutab?"

„Mina tean küll, mis teha, kui kurk valutab, aga vaat mis siis peale hakata, kui Kurk haigeks jääb, seda ma ei tea ega tahagi teada," hüüdis arst selle peale ja tahtis jutule lõpu teha. Aga Kurk algas jälle:

„Noh, kui te teate, mis teha, eks ravige siis mu kurk terveks. Aaa-aaa-aaa..."

„Kurk punetab tugevasti..."

„Ise te punetate. Mina hoopis rohetan, olen täitsa roheline. Olete värvipime või..."

Ja nõnda see kurguarst ja haige kurguga Kurk seal vaidlesid ja jagelesid ega saanud kuidagi teineteisest aru. Ja kui arst vahepeal vihast roheliseks ning Kurk kollaseks ja hapuks pole läinud, siis vaidlevad nad tänapäevani.

NANNIPUNN

Iga kord, kui sügis kätte jõudis, tulid Päikesele muremõtted pähe. Päike oli harjunud inimestele head tegema ja ta tahtis, et kõik oleks igal pool ja igal ajal hästi. Talvel, kevadel ja suvel oligi tema meelest kõik nii, nagu peab olema, aga sügisel jäi justkui midagi puudu.

Ühel sügispäeval kutsus Päike endale külla Pilve-ema, kellega koos nad olid juba palju-palju aastaid maa peal ilma ja aastaaegu teinud, rääkis oma murest ning küsis:

„Mis sina, Pilve-ema, arvad, kui õige katsuksime midagi välja mõelda? Ehk saavad su lapsed midagi teha? Sul on neid ju üsna mitu, kõik noored ja tugevad. Saada õige vanem poeg korraks maa peale."

Pilve-ema jäi nõusse ja nõnda läkski järgmisel päeval vanem

poeg, Kõu Pilv, maa peale, et püüda sügisele juurde anda seda, mis Päikese arvates puudus.

Kõu Pilv oli energiline tõmmunahkne tugev noormees, valju kõlava häälega ja välkuvate silmadega. Ta lendas kiiresti üle maa, raksus ja paukus, sähvis välgunooltega ja valas paduvihma, nii et kõik laksus ja lainetas. Siis pöördus ta koju tagasi.

Inimesed olid ebameeldivalt üllatunud.

„Näe, milline kõuevihm veel sügisel," ütlesid nad. „Kõik õunad a pirnid peksab puudelt alla. On seda nüüd vaja!"

Päikesele ei meeldinud see lugu sugugi.

„Ei," ütles ta Pilve-emale, „see pole see, mis vaja. Kõu on omal kohal küll kevadel, kui maad on tarvis talvekõntsast puhtaks pesta, ja suvel, kui õhk vajab värskendamist ja põllud kastmist, aga praegu, sügisel, on ta ülearu. — Aga sul on ju veel teinegi poeg, saada tema."

Järgmisel päeval läks Pilve-ema teine poeg, pikaldane ja unisv Laus Pilv maa peale. Taevas kiskus üleni pilve, hakkas ladinal adama ja valas kolm päeva vahetpidamata, sest Laus mõtles ei tea milliseid oma mõtteid, unistas ei tea millest, keeras kraanid lahti unustaski. Inimesed olid jälle rahulolematud:

„No mis ta ometi peaks lahistama. Niigi vett küllalt, nüüd uputab põllud ja metsad lausa ära. Ja kartulivõtu ajab nurja. Jääks ometi ee vihm ükskord järele."

Kutsus Päike Pilve-ema kiiresti enda juurde ja ütles:

„Ei, ka see ei lähe. Kutsu Laus kohe koju. Inimesed on pahaed ja küllap neil on õigus. Aga sul on ju veel üks poeg. Saada ema."

Siis saatiski Pilve-ema oma kolmanda poja, uhke ja suursuguse ünk Pilve maa peale. Rünk otsis vend Lausi üles, andis ema käsu dasi ja jäi siis ise taeva alla jalutama. Ilm läks selgeks ja jaheaks, taevas oli kõledalt puhas, ainult peen noormees Rünk jalutas õõdukal sammul kõrgel, suursugune, piinlikult puhtas heledas uveülikonnas. Ta jalutas kohusetruult õhtuni, siis aga hakkas tal ülm, sest ega sügisel ikka õhukeses suveülikonnas kaua ei jaluta. Rünk, arvates, et ta on oma kohuse täitnud, pöördus koju tagasi.

Öösel tuli hall ja hommikuks oli maa valge ning rohi prõgises lge all.

Jälle nurisesid inimesed:

„No on aga tänavu sügis: küll hiline kõu, küll liiga varane külm. Ei tea, mis see küll peaks tähendama...?"

Päike oli nõutu.

„Pilve-ema," lausus ta, „aga sul on ju veel üks poeg, kõige noorem. Lase temal minna. Ehk oskab midagi välja mõelda."

„Oh," ütles Pilve-ema, „see Nannipunn ei oska mitte midagi teha. Ta on mu murelaps: ei ole temal kätt ühegi töö peale, kõik ajab ta vussi. Ma kardan teda saata."

„Proovime siiski," arvas Päike, „ega ta asja hullemaks ikka ei tee."

Ja saatiski Pilve-ema oma noorima võsu, keda kodus hüüti Nannipunniks, valutava südamega maa peale.

Nannipunn läks muretult vilistades, käed püksitaskus ja vana mütsilott kuklas. Maa peale jõudes vaatas ta ringi, kust otsast alata ja mida teha. Aga midagi ei paistnud tema meelest puudu olevat, samuti polnud kusagil näha midagi üleliigset. Nannipunn kehitas õlgu ja läks metsa kõndima. Ta jõudis liivasele künkale ja nägi seal, kuidas pisike seenejuntsu püüdis suure vaevaga paakunud maakamarast oma tillukest pead välja pista.

„Oota, põnn, ma aitan sind," lausus Nannipunn, tõi järvest mütsilotiga vett ja valas seenejuntsule peale, et maad pehmemaks leotada. Siis nägi ta kõrval teist samasugust hädalist ja kolmandat, ja neljandat ja veel paljusid kõva maaga maadlevaid seenejuntsusid...

Järgmisel päeval jooksis Päike suures ärevuses Pilve-ema juurde:

„Vaata, vaata, mis su noorem võsu on teinud."

„Mis ta seal teinud on," ehmus Pilve-ema, „eks ma öelnud, et ei maksaks teda saata. Nüüd ongi pahandus käes."

„Oh, ei ole," naeris Päike, „mingit pahandust ei ole. Tule ja vaata, mis maa peal sünnib."

Ja oh seda imet! Maa peal läksid terved inimeste voorid korvide ja igasuguste nõudega ikka metsa ja metsa. Kõik olid rõõmsad ja elevil. Ülal aga istus rõõmsa näoga Nannipunn, aina ammutas mütsilotiga järvest vett ja piserdas peenikest sooja seenevihma maa peale. Maast aga trügisid pugisedes ja piuksudes, rõõmust punetades ja sinetades välja iga sorti seenepunnid, suured ja väikesed, paksud ja peenikesed, nii et mullatükid nende turjal hüplesid.

„Vaat seda just oligi tarvis," hüüdis Päike. „Nüüd pole sügisel ainult langevaid lehti, närtsivaid lilli ja kuivanud kõrsi, vaid maa loob ka sügisel midagi uut ja elavat, mis inimesi rõõmustab. Tuleb välja, et su noorim poeg polegi nii saamatu ja nannipunn, nagu sa arvad."

„Tuleb välja jah," vastas Pilve-ema ja tal oli väga hea meel.

UUDISHIMULIK POTS-POTS

Memmelandia, rõõmsa ja karge Memmelandia kõige noorem, kõige suurem ja kõige kohevam kodanik, vaevalt veerand tundi tagasi sündinud lumememmebeebi Pots-Pots uudistas oma katkisest kausist kübara alt hämarduvat maailma. Ta ajas söesilmad hästi punni, keerutas pikka punast porgandinina ja tammus rahutult poollängus koerakuudi katusel, kus saatus oli lasknud tal sündida. Taevast langes musti helbeid, algul vähem, pärastpoole ikka rohkem. Need muutsid Pots-Potsi valge kuue mustakirjuks, mis oli väga lõbus.

„Kui tore!" kilkas Pots-Pots ja tahtis sammu astuda, et mõned mustad helbed kinni püüda.

„Ära sa karga ühtigi, kukud veel alla ka," krudises kuuri ja kaluvirna vahel varjulises nurgas kükitav igivana, ühe silmaga ja ilmailmadest auklikuks söödud lumememm Krõhv-Krõhv.

„Aga mis see on?" ei saanud Pots-Pots rahu.

„See on tahmasadu, see pidavat tulema korstnast," urahtas Krõhv-Krõhv. „Muidugi on see ehk mõningal määral lõbuski, aga kuad sa kõiki lõbusid kinni püüda. Ja mis kasu sa sellest saaksidki? Libised, kukud alla ja laguned tükkideks. Parem seisa nurgas vait nagu mina. Ei paista mulle päike ega kuu, ei puhu tuul ega murra torm. Ja näe, elangi juba terve igaviku — üle nelja pika nädala — ega mõtlegi veel alla anda. Kõik mu eakaaslased on veeks sulanud, aga mina elan ikka veel. Ja kõik tänu sellele, et ma pole himustanud teada saada, mis on sealpool kuuriseina ja väljaspool halukuhna..."

Aupaklikult kuulas nooruke Pots-Pots vana Krõhv-Krõhvi eluterka juttu ja jäi vait.

Pimeduse saabudes süttis üle õue aknas tuli. Valgus langes katuseräästas rippuvale millelegi imeilusale, mis sädeles ja helkis silmipimestavalt. Pots-Potsi pilk jäi nagu nõiutult peatuma sellel imeilusal läikival ja kiiri pilduval kaugel tundmatul. Ta tahtis vanalt Krõhv-Krõhvilt küsida, kes see on, aga kuulis, et vana noriseb vaikselt magada. Nii ta siis ei küsinudki, vaid aina vaatas ja vaatas.

Juba õhtul oli ilm hakanud sulale kiskuma, öö saabudes puhus edelast soe tuul ning lumi hakkas kiiresti pehmeks ja kleepuvaks muutuma. Pots-Potsil hakkas soe, ta higistas, aga ta mõtted olid ikka enam ja enam selle ilusa ja kiiri pilduva tundmatu juures. Paar korda tegi ta katset oma kohalt alla astuda, kuid siis meenusid talle Krõhv-Krõhvi hoiatavad sõnad ja ta ei teinud seda.

„Kes ta küll võiks olla? Ei tea, kas ta näeb sealt ülalt mind? Ja kui näeb, siis kas üldse paneb tähele, sest ta ise on ju nii ilus, nii kõrgel ja näeb nii kaugele... Küll ma tahaksin korrakski teda lähedalt näha," mõtles Pots-Pots ja soov kauget tundmatut lähemalt näha muutus lausa väljakannatamatuks.

Kuni aknas põles tuli ja läikiv tundmatu oli nähtav, püsis Pots-Pots omal kohal. Siis aga saabus hetk, millal tuli aknas kustus ja kõik mattus ühtlasse aurusesse pimedusse. Pots-Pots kaotas äkki oma tundmatu silmist. Ta ehmus sellest nii, et karjatas vaikselt, ja midagi enam mõtlemata astus sammu akna poole. All haigutas tühjus, Pots-Potsil ei olnud kuhugi toetuda, ta kukkus ja murdus mitmeks tükiks.

Murdumine ei olnudki valus. Pots-Potsi keha jäi lebama sinna, kuhu oli kukkunud, kuid pea veeres hooga akna alla. Sinna jäi ta lamama, suured tumedad söesilmad vahtimas imestunult musta taevasse. Kaua ei saanud Pots-Pots vahtida öist taevast. Varsti langes ülalt heleda klirinaga üsna tema pea kõrvale midagi, mis pimeduses korraks heledasti läigatas. Aga sellest hetkest piisas.

Silmapilgu kestis vaikus.

„Kes sa oled?" küsis siis õige tasa Pots-Pots, sest ta oli kõrvallebajas ära tundnud oma kauge ja kiiri pilduva tundmatu. „Ma nii väga tahtsin sinuga tutvuda..."

„Olen Jääpurikas," vastas tundmatu. „Mina sinuga samuti. Tore, et sa mulle külla tulid."

„Kui hea, et ma ei kuulanud vana Krõhv-Krõhvi," sosistas Pots-Pots. „Aga mis me nüüd tegema hakkame?"

„Nüüd hakkame koos sulama ja siis rändame suure sinise mere poole. Teel näeme palju-palju huvitavat ja ilusat, vahetevahel on ka raske, aga sellest pole midagi, sellest saame üle," klirises rõõmsalt Jääpurikas.

Ning koos õnneliku Pots-Potsiga hakkasid nad sedamaid sulama, sulama, sulama, ja kui saabus hall ja udune hommik, olid nad Memmelandia piiri juba seljataha jätnud ning nende tee viis kauge sinise mere poole.

Kuuri ja haluvirna vahel nurgas kössutas aga veelgi rohkem sulamisauke täis Krõhv-Krõhv.

„Narrid," krägises ta, „täitsa narrid..."

TAEVAKILLUD

Kui Päike ja Kuu veel noored olid, elasid nad kaua aega kahekesi. Siis aga hakkas nende pere jõudsasti kasvama: sündisid väikesed tähepoisid ja -tüdrukud. Nüüd läks elu taevalaotuses hoopis rõõmsamaks. Tähed kilgendasid ja virvendasid lõbusasti ja neid sündis ja süttis üha rohkem, nii et laotus jäi nii suurele perele varsti üsna kitsaks.

Päike tõi siis suure sinise kangarulli ja lappas selle lahti. Kuu aga tundis hästi rätsepatööd ning ta hakkas taevalaotust suuremaks tegema, et kõigil seal lahedasti ruumi oleks. Kuna riidekangad olid juba tollal pikad ja kitsad, taevakumm aga kumer ja ümmargune, siis pidi Kuu riidekanga pikkadeks kolmnurkseteks siiludeks lõikama, et need murumütsi kombel kokku õmmelda. Seejuures jäi terve hulk väikesi siniseid killukesi ja lapikesi üle, mida hea kokkuhoidlik perenaine Kuu ei raatsinud niisama ära visata. Ta korjas lapikesed kokku, ja kord, kui ta üle mere liugles, näitas neid kilde merele:

„Kas sina ei tahaks neid endale? Vaata, kui hea materjal ja erk värv."

Meri vaatas, mõtles veidi ning ütles, raputades oma valget pead:

„Värv sobiks mulle küll, aga killud on liiga väikesed — ei saa neid kuhugi tarvitada. Minu piirid on ju laiad. Aitäh pakkumise eest."

Kord, kui Kuu teekond parajasti üle Põhja jääväljade käis, võttis ta jälle sinised killukesed kaasa ja näitas neid lumelagendikele:

„Kas teie ei saaks neid kilde kasulikult ära tarvitada?"

Põhja valged lagendikud vaatasid, pidasid nõu ja vastasid:

„Värv on tõesti puhas ja materjal hea ja nad sobiksid meie valge värviga samuti, kuid meil on ju alalõpmata üks tuisumöll. Juba mõne tunni pärast ei leiaks enam killukestki. Kahju küll, aga..."

Siis näitas Kuu üle lopsaka troopikametsa rännates siniseid taevakilde sellele, kuid sai upsaka vastuse:

„Milleks mulle see vilets kamalutäis siniseid lapikesi?! Minul endal on selline värvideküllus ja lopsakus, et võiksin siit iga päev ise kümme korda rohkem ära anda. Ei vaja mina neid kaltse."

Nüüd ei osanud Kuu sini-siniseid taevakillukesi enam kellelegi pakkuda. Ta kandis neid põlletaskus ja aegapidi unustas nad hoopis.

...Ühel suveõhtul, kui Päike oli just metsa taha vajunud ja Kuu teiselt poolt taevaranda oma rõõmsa näo välja pistis, et öist teekonda alustada, nägi ta rukkipõllu ääres tuttavat põllumeest. Mees astus reipa sammuga, vehkis mingi kimbuga ja ümises omaette lõbusat lauluviisi. Kuu peatus hetkeks ja küsis mehelt:

„Hei-hei, sõber, kas sa väsinud ei olegi? Pikk tööpäev ju ikkagi seljataga."

Mees tõstis silmad Kuu poole ja vastas:

„Oh ei! Juba mitu päeva pole ma õhtuti väsinud. Minu põld toidab nüüd nii mu keha kui ka vaimu. Igal õhtul korjan rukkist kimbu neidsamu lilli, näe," ja ta vehkis kimbuga, „mis seal paari päeva eest õitsema hakkasid. Igal õhtul viin naisele ja lastele koju kimbu taevasiniseid lilli ja kõigi meel saab rõõmsaks. Ja leib maitseb meile hoopis magusamini, kui laual on lõhnava pätsi kõrval vaas lilledega..."

Kuu pistis käe salamahti põlletaskusse: ennäe hullu, taskusopis oli auk...

Ja sellest ajast õitseb igal suvel kõikide rukkipõldude servi mööda kõrgete kõrte vahel kargeid taevasiniseid rukkililli.

TEINE TRÜKK

L
S 96
II—III

4803010200—392
S ——— TL—252—85
901(15)—85

Nooremale koolieale. Венда Сыэлсепп. УМНО СДЕЛАНО. Второе издание. На эстонском языке. Художник-иллюстратор Сильви В я л ь я л. Таллин, изд-во «Ээсти раамат». Toimetaja L.-M. Anderson. Kunstiline toimetaja H. Tikand. Tehniline toimetaja M. Tammes. Korrektor E. Kõrge. ИБ № 4934. Laduda antud 29. 10. 84. Trükkida antud 10. 09. 85. Formaat 70×100/16. Ofsetpaber nr. 1. Kiri: grotesk. Ofsettrükk. Trükipoognaid 3,0. Tingtrükipoognaid 3,87. Tingvärvitõmmiseid 16,28. Arvestuspoognaid 3,14. Trükiarv 40 000. Tellimus nr. 2042. Hind 25 kop., raamatukogukõites 55 kop. Kirjastus «Eesti Raamat», 200090, Tallinn, Pärnu mnt. 10. Trükikoda «Oktoober», 200109, Tallinn, Kreutzwaldi 24.